

Sygn. akt: I C 74/22 upr

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2022 roku

Sąd Rejonowy w Człuchowie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Marek Osowicki
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Anna Górską

po rozpoznaniu w dniu 26 kwietnia 2022 roku w Człuchowie

na rozprawie

sprawy z powództwa E. (...) w G.

przeciwko D. W.

o zapłatę

- zasądza od pozwanej D. W. na rzecz powoda E. (...) w G. kwotę 2.572,87 zł (dwa tysiące pięćset siedemdziesiąt dwa złote 87/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 24 lutego 2022 roku do dnia zapłaty
- w pozostałym zakresie powództwo oddala
- zasądza od pozwanej D. W. na rzecz powoda E. (...) w G. kwotę 564,98 zł (pięćset sześćdziesiąt cztery złote 98/100) tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się niniejszego wyroku do dnia zapłaty.

Sygn. akt I C 74/22 upr

UZASADNIENIE

Powód E. (...) z siedzibą w G. wniósł pozew przeciwko D. W. o zapłatę kwoty 3531,34 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż przedmiotowa wierzytelność powstała w wyniku zawarcia przez pozwaną z (...) Sp. z o.o. we W. w dniu 12.08.2019 roku umowy pożyczki nr(...), która spełniała wymogi ustawy z 12.05.2011r. o kredycie konsumenckim. Powód podkreślił, iż pozwana nie wywiązała się z warunków umowy, albowiem nie dokonywała spłat pożyczki zgodnie z ustaleniami umownymi, w związku z czym umowa została wypowiedziana i z dniem 3.10.2020 roku kwota stała się wymagalna. Przedmiotową wierzytelność pierwotny wierzyciel zbył na rzecz powoda na mocy przelewu z 11.09.2015 roku. O nabyciu wierzytelności powód poinformował pozwaną. Na dochodzoną wierzytelność składają się: kwota 1623,05 zł tytułem sumy niespłaconego kapitału udzielonej pożyczki, kwota 550,15 zł tytułem odsetek ustawowych za opóźnienie, kwota 1358,14 zł tytułem sumy opłaty przygotowawczej oraz opłaty administracyjnej, naliczone zgodnie z warunkami umowy.

Pełnomocnik pozwanej D. W. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu sprzeciwu podniósł, brak legitymacji czynnej powoda z uwagi

na nieudowodnienie, że strona powodowa nabyła konkretną, zindywidualizowaną wierzytelność przeciwko pozwanej, zakwestionował istnienie roszczenia z powodu nie wykazania przekazania pozwanej informacji na trwałym nośniku, nie udowodnienie, że wypowiedzenie zostało skutecznie doręczone pozwanej oraz nieudowodnienie wysokości dochodzonego roszczenia względem pozwanej przez nieprzedłożenie dokumentów czy wyliczenia umożliwiającego weryfikację podstawy ustalenia dochodzonego roszczenia. Opłaty dodatkowe zostały tak skalkulowane by przynieść powodowi środki wyższe niż te, które uzyskałby pobierając odsetki maksymalne. Opłaty winny odpowiadać kosztom

ponoszonym przez przedsiębiorcę na czynności, za które w umowie przewidziano ich pobranie. Wysokość opłat związanych z prowizją i obsługą kredytu nie mogą zmierzać do obejścia prawa. W sprawie doszło do naruszenia interesów konsumenta, w konsekwencji postanowienia umowne zastrzegające na rzecz powoda prowizję i dodatkową opłatę mają charakter abuzywny.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwana 7.08.2019 roku zawarła z (...) Sp. z o.o. we W. umowę pożyczki nr (...), rejestrując się w systemie internetowym, na kwotę 2500 zł z odsetkami w kwocie 490,05 zł z opłatą prowizyjną 1500 zł i opłatą za udzielenie pożyczki 625 zł, na okres 24 miesięcy.

(dowód: umowa pożyczki k.24-30).

(...) Sp. z o.o. we (...) 08.2019 r. przelała na rachunek bankowy pozwanej kwotę 2500 zł wynikającą z umowy pożyczki nr (...).

(dowód: potwierdzenie wykonania transakcji płatniczej k. 31).

U. działając w imieniu (...) Sp. z o.o. we (...) 08.2020 r. zawiadomiło pozwaną o wypowiedzeniu umowy pożyczki.

(dowód: zawiadomienie o wypowiedzeniu umowy k. 37-38).

(...) Sp. z o.o. we W. reprezentowane przez (...) S.A. z siedzibą we (...) 12.2020 r. zawarło z E. (...) z siedzibą w G., w imieniu którego działała Kancelaria (...) S.A. z siedzibą we W., umowę przelewu wierzytelności między innymi pozwanej z tytułu pożyczki nr (...) z 12.08.2019 r.

(dowód: umowa przelewu wierzytelności k.12-22 i wyciąg z załącznika do umowy sekurytyzacji z 22.12.2020 r. k.23, oświadczenia o dokonaniu cesji praw k.32 i 33).

1.02.2021 r. roku Kancelaria (...), powołując się na umocowania (...) Sp. z o.o. we W., sporządziła zawiadomienie kierowane do D. W. o sprzedaży na rzecz (...) Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w G. wierzytelności pieniężnych przysługujących cedentowi a wynikających z tytułu umowy pożyczki nr (...) z 12.08.2019 r.

(dowód: zawiadomienie o cesji wierzytelności k. 35-36).

E. (...) z siedzibą w G. pismem z 1.02.2021 r. wezwał pozwaną do zapłaty zadłużenia w kwocie 3182,40 zł

(dowód: wezwanie do zapłaty k.34).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

W niniejszej sprawie nikt za strony procesu nie stawiał się na posiedzeniu wyznaczonym na rozprawę.

Rodzaj złożonych dowodów odwołuje się do regulacji zawarcia przez strony umowy w drodze elektronicznej regulowanej przez ustawę z dnia 18 lipca 2002 roku o świadczenie usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2013 roku,

Nr 1422 ze zmian.). Rodzaj umowy i jej podmioty wskazują na potrzebę oceny stosunku prawnego stron w oparciu o przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 roku, Nr 126, poz. 715 ze zmian.) oraz ustawy z dnia 30 maja 2014 roku o prawach konsumenta (Dz.U. z 2014 r., poz. 827 ze zmian.). Pożyczkę udzieloną w warunkach wynikających z przedstawionych dowodów kwalifikować należy jako kredyt konsumencki zawierany na odległość w rozumieniu art. 5 pkt 13 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim oraz art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta (stosowany do umów kredytu konsumenckiego jako usługi finansowej zawieranej na odległości w oparciu o art. 4 ust. 2 ustawy o prawach konsumenta).

W niniejszej sprawie twierdzenia powoda w uzasadnieniu pozwu odwołują się do zawarcia przez strony umowy pożyczki regulowanej przez ustawę z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim. Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 złotych albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. Za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki (art. 3 ust. 2 pkt 1). Co do zasady umowa o kredyt konsumencki powinna być zawarta w formie pisemnej, chyba że odrębne przepis przewidują inną szczególną formę (art. 29 ust. 1).

Przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim w art. 5 pkt 15 przewidują - jako jeden ze sposobów zawarcia umowy - kredyt konsumencki zawierany na odległość. Zgodnie z tym przepisem jako taki kredyt rozumie się umowę o kredyt konsumencki zawieraną z konsumentem bez jednoczesnej obecności obu stron, przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość. Z kolei umowa o kredyt konsumencki - jako umowa dotycząca usług finansowych zawieranych na odległość w rozumieniu art. 4 ust. 2 ustawy o prawach konsumenta - stosownie do treści przepisu art. 2 pkt. 1 tej ustawy jest umową zawartą z konsumentem w ramach zorganizowanego systemu zawierania umów na odległość, bez jednoczesnej fizycznej obecności stron z wyłącznym wykorzystaniem jednego lub większej liczby środków porozumienia się na odległość do chwili zawarcia umowy włącznie. Przepisy te przewidują szczególnie sposób zawierania umowy o kredyt konsumencki – przy wykorzystaniu środków porozumienia na odległość. W świetle powyższego należy stwierdzić, iż zawarcie umowy kredytu konsumenckiego nie wymaga w takiej sytuacji zachowania formy pisemnej.

Powód wywodził, że zobowiązanie pozwanej dotyczące zapłaty kwoty 3531,34 zł wynikało wprost z zawartej przez nią w 12.08.2019 roku umowy pożyczki. Na okoliczność tę przedstawił wydruk umowy pożyczki ratalnej, w której jako jej strony wskazano pożyczkodawcę (...) Sp. z o.o. we W. oraz pozwaną D. W. jako pożyczkobiorcę. Z przedłożonych wydruków z systemu wynika, iż w systemie pożyczkodawcy zarejestrowana została umowa, która dotyczy pożyczki w kwocie kwotę 2500 zł z odsetkami w kwocie 490,05 zł z opłatą prowizyjną 1500 zł i opłatą za udzielenie pożyczki 625 zł, na okres 24 miesięcy. Spłata zobowiązania miała nastąpić 12.08.2021 r.

Analiza tej umowy pozwala w ocenie sądu na przyjęcie, że dotyczyła ona kredytu konsumpcyjnego zawartego na odległość.

Wydruk z systemu – jako nośnik informacji umożliwiający zapoznanie się z jego treścią – stanowi środek dowodowy, który w zależności od cech i treści może być przedmiotem dowodu z dokumentu – w trybie art. 243¹ k.p.c. lub w trybie art. 308 k.p.c., jako dowód z innych dokumentów. Zauważyć należy, że czynności dotyczące zawarcia umowy z wykorzystaniem środków porozumienia się na odległość determinują rodzaj dowodów.

W niniejszej sprawie strona powodowa przedstawiła dowody wytworzone – w postaci elektronicznej, a także wydruki z systemu: szablonu umowy pożyczki oraz tabeli innych niż wskazane w umowie opłat i prowizji.

Strona powodowa jako dowód zawarcia umowy pożyczki przedstawiała potwierdzenie wykonania transakcji przez wydruk przelewu na rachunek bankowy pozwanej kwoty 2500 zł z 12.08.2019 r.

Strona powodowa przedstawiła też dowody zawarcia umowy cesji z E. (...) z siedzibą w G. dotyczące wierzytelności wobec pozwanej.

Przedstawione przez powoda dowody dają podstawy do uznania za wykazane, iż między pozwaną o pożyczkodawcę doszło do zawarcia umowy pożyczki o treści wynikającej z wydruku z systemu, że umowa ta została przez pożyczkodawcę wykonana i wreszcie, że powód faktycznie nabył od pożyczkodawcy wierzytelności dotyczące umowy pożyczki, na którą w niniejszym procesie powołuje się.

Zgodnie z artykuł 60 k.c. z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, wola osoby dokonującej czynności prawnej może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny, w tym również przez ujawnienie tej woli w postaci elektronicznej (oświadczenie woli).

Powód wydrukami potwierdzeń wykonania transakcji płatniczej wykazał zachowanie pozwanej, z którym wiązać należy skutek w postaci złożenia oświadczenia o zawarciu umowy pożyczki.

Powód przedstawił również dowód w formie wydruku transakcji płatniczej z 12.08.2019 r. na wykonanie zawartej w tym samym dniu umowy pożyczki przez pożyczkodawcę z pozwaną.

Strona powodowa wykazała też umową cesji przejście na nią wierzytelności wobec pozwanej.

W umowie pożyczki strony przewidziały, iż pożyczkodawca wykorzystywać będzie podane przez pożyczkobiorcę adresy elektroniczne (adres poczty elektronicznej e-mail, numer telefonu komórkowego) do przekazywania pożyczkobiorcy informacji związanych z realizacją umowy, w tym celu wysyłania upomnienia w sprawie spłaty zobowiązań.

W umowie pożyczki mogą zostać zamieszczone postanowienia określające dodatkowe opłaty i prowizje obciążające pożyczkodawcę w określonych warunkach.

Formą wynagrodzenia za korzystanie z cudzego kapitału są nie tylko odsetki. Zresztą pełnią one także funkcję waloryzacyjną, a więc kompensują spadek wartości nabywczej pieniądza (rosnącej inflacji), co może mieć miejsce szczególnie w sytuacji, gdy spłata zobowiązania pieniężnego jest rozciągnięta w czasie.

Zawsze należy rozważyć indywidualnie rozkład obciążeń stron, wszystkich złożonych i wysokich kosztów działalności gospodarczej, ryzyka gospodarczego, w tym braku spłaty pożyczek np. z powodu utraty pracy czy dochodu.

Prowizja za udzielenie pożyczki czy kredytu jest jedną z podstawowych kosztów występujących w kredytach bankowych, jest opłatą pobieraną przez banki, w różnej wysokości. Prowizja jest standardową opłatą operacyjną, której celem jest zrekompensowanie kosztów, ponoszonych w związku z uruchomieniem pożyczki czy kredytu.

Jednak w ocenie sądu określona w niniejszej sprawie prowizja stanowiąca aż 85 % kwoty pożyczki, narusza klauzulę abuzywną w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.

Zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości z 4 czerwca 2020 r. (szósta izba), wydanym na wniosek, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie C-495/19 stwierdził, że artykuł 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.Urz.UE L z 1993 r., Nr 95, s. 29) należy interpretować w ten sposób, że – w sytuacji gdy sąd orzeka w drodze wyroku zaocznego w związku z niestawiennictwem konsumenta na rozprawie, na którą został wezwany – stoi on na przeszkodzie takiej wykładni przepisu krajowego, która uniemożliwia sądowi rozpoznającemu powództwo wniesione przez przedsiębiorcę przeciwko temu konsumentowi wchodzące w zakres stosowania tej dyrektywy, przeprowadzenie środków dowodowych niezbędnych do dokonania z urzędu oceny nieuczciwego charakteru warunków umownych, na których przedsiębiorca oparł swe roszczenie, w wypadku gdy sąd ten poweźmie wątpliwości co do nieuczciwości tych warunków w rozumieniu omawianej dyrektywy (legalis, orzecz. do art. 339 k.p.c).

W celu zapewnienia ochrony określonej w dyrektywie 93/13, Trybunał potwierdził, że **nierówność między konsumentem a przedsiębiorcą może zostać zrównoważona jedynie przez aktywne działanie sądu**. W sprawach dotyczących takiej ochrony TS wskazał sądowi krajowemu, jak powinna kształtować się kolejność jego działań. Po pierwsze, sąd jest zobowiązany do zbadania z urzędu, gdy znane mu są niezbędne ku temu okoliczności faktyczne i prawne, czy dane warunki umowy wchodzące w zakres stosowania dyrektywy 93/13 mają nieuczciwy charakter. W wyniku takiego badania sąd powinien zniwelować brak równowagi między konsumentem a przedsiębiorcą. Po drugie, jeżeli sąd nie zna tych okoliczności, to powinien mieć możliwość przeprowadzenia z urzędu niezbędnych środków dowodowych w celu ustalenia, czy warunek zawarty w spornej umowie jest objęty zakresem stosowania tej dyrektywy.

Trybunał powołując się na dotychczasowe orzecznictwo podkreślił, że **nawet w sytuacji braku stawiennictwa na rozprawie konsumenta, sąd rozpatrujący spór dotyczący umowy o kredyt konsumencki, powinien przeprowadzić środki dowodowe konieczne do zbadania potencjalnie nieuczciwego charakteru warunków** objętych zakresem stosowania dyrektywy 93/13, w celu zapewnienia konsumentowi ochrony praw z niej wynikających.

Trybunał podkreślił, że to sąd odsyłający powinien rozstrzygnąć, czy oraz w jakim zakresie może dokonać wykładni art. 339 § 2 KPC zgodnie z dyrektywą 93/13, nie interpretuje tego polskiego przepisu contra legem. Co więcej Trybunał podkreślił, że wymóg dokonywania wykładni zgodnej obejmuje również konieczność zmiany krajowego orzecznictwa, którego nie da się pogodzić z celami dyrektywy. Trybunał uznał, że jedynie w ostateczności, w przypadku braku możliwości dokonania wykładni zgodnej i zastosowania przepisów krajowych zgodnie z wymogami dyrektywy 93/13, sąd odsyłający ma obowiązek zbadania z urzędu, czy postanowienia uzgodnione między stronami mają abuzywny charakter i w tym celu przeprowadzenia niezbędnych środków dowodowych, nie stosując w razie potrzeby polskich regulacji, które są sprzeczne z takim badaniem (porównaj: dr Ewa Skibińska, Biuro Rzecznika Finansowego).

Przy umowie pożyczki, głównymi świadczeniami stron są: po stronie pożyczkodawcy udostępnienie określonych środków finansowych do korzystania na określony okres czasu, a ze strony pożyczkobiorcy, zwrot tych środków (tak zwany depozyt nieprawidłowy). Umowa pożyczki została przy tym ukształtowana w kodeksie cywilnym w taki sposób, że co do zasady może być zarówno umową odpłatną, jak i nieodpłatną. W przypadku zawarcia przez strony odpłatnej umowy pożyczki, wynagrodzenie pożyczkodawcy winno być wyraźnie określone w umowie. Zwyczajowo formę wynagrodzenia za korzystanie z cudzego kapitału stanowią odsetki, ewentualnie zapłata prowizji. Ustawodawca, aby przeciwdziałać ocenianemu negatywnie w świetle zasad współzycia społecznego zjawisku lichwy oraz aby chronić interesy słabszych uczestników obrotu gospodarczego, jakimi zazwyczaj są konsumenci, wprowadził przy tym do kodeksu cywilnego instytucję odsetek maksymalnych, których wysokość winna stanowić podstawowe odniesienie do oceny ekwiwalentności wysokości wynagrodzenia pożyczkodawcy ustalonego w umowie. Stopa tych odsetek ustalana jest w odniesieniu do aktualnej stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego i odzwierciedla bieżący układ stosunków gospodarczych, „cenę” pieniądza w obrocie międzybankowym i poziom inflacji, zapewnia więc pożyczkodawcom godziwy zysk. Z drugiej strony jej wprowadzenie nie pozwala podmiotom uprzywilejowanym, jakim zwykle w obrocie z konsumentami znajdującymi się w trudnej sytuacji materialnej, niewykształconymi lub mającymi trudności intelektualne z rozeznaniem konsekwencji swojego działania, są pożyczkodawcy, na wykorzystywanie przymusowego położenia słabszej strony umowy. Odsetki, obok prowizji za udzielenie pożyczki, stanowią wynagrodzenie pożyczkodawcy za korzystanie przez kredytobiorcę z jego środków finansowych. Trzeba też podkreślić, że umowa pożyczki, sformułowana zgodnie z zasadami uczciwego i rzetelnego obrotu na rynku kapitałowym, powinna jasno określać, które opłaty i prowizje stanowią zysk pożyczkodawcy, a które są pobierane na pokrycie konkretnych kosztów ponoszonych przez niego w związku z zawartą umową i jej obsługą. Te ostatnie powinny zostać przy tym określone w wysokości rzeczywiście ponoszonej przez pożyczkodawcę tak, aby nie stanowiły ukrytego źródła zysku. Ponadto z istotą pożyczki sprzeczne jest „przeniesienie” na rzecz biorącego pożyczkę sum pieniężnych, których w rzeczywistości nigdy on nie otrzymuje, a które automatycznie zostają zaliczone na poczet związanych z pożyczką kosztów i opłat lub umów dodatkowych. W wyniku tego pożyczkobiorca byłby bowiem zobowiązany do spłaty znacznego zobowiązania, nie otrzymując przy tym na własność żadnych środków pieniężnych. Taką konstrukcję

umowy pożyczki należy więc uznać za sprzeczną z zasadą swobody umów wyrażoną w art. 353¹ k.c., zgodnie z którą strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Zgodnie bowiem z treścią art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (§ 2). Nie uzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przyjętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§ 3). Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 4). Przy czym pod pojęciem konsumenta kodeks cywilny w art. 22¹ k.c. wskazuje osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

Obie wskazane w art. 385¹ § 1 k.c. formuły prawne służą ocenie tego, czy klauzule umowne przekraczają określone przez ustawodawcę granice rzetelności kontraktowej w zakresie kształtowania praw i obowiązków stron konsumenckiego stosunku obligacyjnego twórcy wzorca w zakresie kształtowania praw i obowiązków konsumenta (porównaj: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 roku, I CK 832/04).

W rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. „rażące naruszenie interesów konsumenta” oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym, natomiast „działanie wbrew dobrym obyczajom” w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku.

Abuzywne postanowienie umowne kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, która to sprzeczność rażąco narusza jego interesy. Istotą dobrych obyczajów jest szeroko rozumiany szacunek dla drugiego człowieka. W stosunkach z konsumentami powinien wyrażać się on informowaniem o wynikających z umowy uprawnieniach, niewykorzystywaniem uprzywilejowanej pozycji profesjonalisty przy zawieraniu umowy i jej realizacji, rzetelnym traktowaniu konsumenta jako równorzędnego partnera umowy. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami można więc uznać działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Działania te potocznie określa się jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania (porównaj: wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 sierpnia 2011 roku VI ACa 262/11).

Przenosząc zatem powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, w ocenie Sądu zasadność roszczenia zakresie wysokości prowizji budzi uzasadnione wątpliwości. Z analizy umowy pożyczki wynika, że stanowi ona standardowy wzorec, formularz wykorzystywany przez pożyczkodawcę przy zawieraniu umów.

Podkreślić należy, że umowa jest obszerna spisana niedużym drukiem i jej warunki mogą być niezrozumiałe dla konsumenta, który nie ma doświadczenia z tego rodzaju dokumentami czy umowami.

Zdaniem Sądu, w niniejszej sprawie, dodatkowe koszty pożyczki obejmujące prowizję zostały określone na zawyżonym, niezajdującym żadnego uzasadnienia, poziomie 85 %. Opłata prowizyjna została ustalona w stałej zryczałtowanej wysokości, niezależnie od faktycznie poniesionych wydatków, przez co dochodzi do braku ekwiwalentności świadczeń stron umowy pożyczki i skutkuje bezpodstawnym wzbogaceniem się strony powodowej. Wprowadzenie przez pożyczkodawcę opłaty w wysokości wskazanej w umowie godziło w dobre i uczciwe praktyki kupieckie oraz w sposób rażąco naruszało interes pozwanego jako konsumenta. Podkreślić należy, że oprócz prowizji pożyczkodawca ustalił w umowie należne odsetki umowne.

W umowie pożyczki jak i formularzu informacyjnym brak jest nie tylko zdefiniowania pojęcia opłaty za udzielenie pożyczki czy opłaty prowizyjnej ale również sposobu ich ustalenia. Zatem należało uznać, iż z naruszeniem dobrych obyczajów i równości stron pożyczkodawca arbitralnie i jednostronnie bez wskazania jakichkolwiek kryteriów zastrzegł sobie prawo naliczenia opłaty za udzielenie pożyczki i opłaty prowizyjnej.

W tym miejscu zauważyć należy, iż za niedozwolone klauzule umowne, w świetle art. 385¹ § 1 k.c., należy uznać takie postanowienie umowne, które pod postacią opłaty pobieranej formalnie na poczet pokrycia kosztów konkretnych czynności, w rzeczywistości stanowią dla pożyczkodawcy źródło dodatkowego zysku, ukryte przed konsumentem, pozwalającego mu omijać przepisy dotyczące wysokości odsetek maksymalnych (art. 359 § 2¹ k.c.) oraz niedopuszczalności kary umownej za niespełnienie świadczenia pieniężnego (art. 483 § 1 k.c.).

Sąd podziela pogląd Sądu Apelacyjnego w Katowicach wyrażony w wyroku z 31 stycznia 2019 r. sygn. akt I ACa 548/18, iż opłata przygotowawcza semantycznie oznaczać może jedynie zwrot kosztów związanych z przygotowaniem samej umowy i uruchomieniem kredytu, naliczenie których jest - co do zasady - możliwe, ponieważ prawdopodobne jest, że bank kredytujący musi przed udzieleniem kredytu dokonać pewnych czynności, które wymagają poświęcenia im czasu oraz innych środków. Za dopuszczalne uznać można by też określenie jej w sposób ryczałtowy, a nawet jako pewien procent (raczej degresywny) sumy kredytowej, indywidualne rozliczanie kosztów każdej umowy byłoby bowiem czasochłonne, skomplikowane, a czasem wręcz niemożliwe. Tak opisana opłata przygotowawcza winna jednak, jak już wyżej wskazano, pozostawać w rozsądnych granicach, zwłaszcza że bank profesjonalnie zajmujący się udzielaniem kredytów zawiera wiele umów standardowych, jednostkowy koszt przygotowania których nie może być szczególnie wysoki. W przypadku tej konkretnej, łączącej strony umowy bank wyliczył opłatę przygotowawczą na poziomie przenoszącym 30% kredytu realnie udzielonego, co już prima facie nie może zostać uznane za ustalenie jej w wysokości znajdującej racjonalne uzasadnienie i rozsądnej, trudno bowiem przypuścić, by tyle wynieść mogły koszty rutynowych wszak czynności związanych z przygotowaniem i zawarciem umowy kredytowej. (...) W tej sytuacji nie sposób zgodzić się z Sądem Okręgowym, że dotyczące opłaty przygotowawczej postanowienie umowne dotyczyło głównych świadczeń jej stron. Jako oczywiste jawi się nadto, że nie było ono z pozwanym indywidualnie uzgodnione i że kształtowało jego obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, co każe w świetle art. 385¹ § 1 k.c. uznać je za niedozwolone, z konsekwencją w postaci niezwiązania nim stron. Niezależnie od tego, że jednostronnie narzucenie bez racjonalnego uzasadnienia ekstremalnie wysokiej opłaty przygotowawczej stanowiło klauzulę abuzywną, zgodzić się przyjdzie z pozwanym, że takie działanie powódki wykraczało poza statuowaną normą art. 353¹ k.c. swobodę, stanowiło bowiem co najmniej istotne nadużycie prawa. Ustalenie opłaty na takim poziomie (jeśli uznać, że pod nią ukryte było jakieś wynagrodzenie za udzielanie kredytów) zmierzało do obejścia art. 359 § 2¹ k.c., ustanawiającego maksymalną stopę dla odsetek umownych. Z tych przyczyn zastrzeżenie w umowie "opłaty przygotowawczej" uznać należało także za nieważne w rozumieniu art. 58 § 1 lub § 2 k.c. przy czym nieważność ta została pozostawiona bez wpływu na ważność i skuteczność w pozostałej części umowy (art. 58 § 3 k.c.).

Zaznaczyć należy, iż całkowita kwota pożyczki nie należy do wysokich a czas zawarcia umowy na okres dwóch lat nie należy do długiego okresu udzielenia pożyczki, a rutynowe i szablonowe oraz wielokrotnie powielane czynności przygotowawcze związane z udzieleniem i obsługą pożyczki, w ocenie sądu nie uzasadniają prowizji w wysokości 85 % tj. kilkukrotnie przewyższającej standardową wysokość prowizji w stosunkach bankowych, która wynosi zwykle od kilku do 25 %.

Strona powodowa nie wykazała też, iż kwota prowizji była indywidualnie negocjowana i ustalana z pozwaną ani kosztów faktycznie podjętych czynności związanych z udzieleniem i obsługą pożyczki udzielonej pozwanej.

Faktem znanym sądowi z urzędu (notoryjnym, art. 168 k.p.c.), z innych spraw dotyczących pożyczek udzielanych przez wierzyciela pierwotnego jest to, iż zawarta z pozwaną umowa pożyczki jest umową typową, szablonową, która w istocie jest umową adhezyjną (przystąpienia), na której warunki oprocentowania i wysokości prowizji konsumenci nie mają żadnego wpływu.

Sąd Najwyższy Izba Cywilna w uchwałach z 27 października 2021 r. w sprawie prowizji, czyli kosztów pozaodsetkowych stwierdził, iż wynagrodzenie prowizyjne, stanowiące wynagrodzenie z tytułu udzielenia pożyczki, przewidziane w umowie pożyczki, do której mają zastosowanie przepisy ustawy z 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim nie jest świadczeniem głównym w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Ponadto okoliczność, że pozaodsetkowe koszty kredytu konsumenckiego nie przekraczają wysokości określonej w art. 36a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, nie wyłącza oceny czy postanowienia określające te koszty są niedozwolone. A zatem postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go - a ich badanie przez sąd jest możliwe i wskazane (SN sygnatura akt III CZP 43/20 i III CZP 42/20).

W związku z powyższym brak było podstaw do obciążania pozwanej oprócz odsetek również niewspółmiernie wysoką prowizją stanowiącą 85 % kwoty pożyczki.

Biorąc pod uwagę, że powód w pozwie z tytułu ww. opłaty domagał się kwoty 3531,34 zł , w tym 1623,05 zł kapitału, 550,15 zł odsetek umownych za opóźnienie i 1358,14 zł jako suma opłaty przygotowawczej oraz opłaty administracyjnej naliczonej zgodnie z warunkami umowy, od której to sumy należało odjąć dochodzoną prowizję w kwocie 958,47 zł (k.35).

W ocenie Sądu powództwo należało uwzględnić w kwocie 2572,87 zł tj. 1623,05 zł z tytułu niespłaconego kapitału, 550,15 zł odsetek umownych za opóźnienie i 399,67 zł opłaty za udzielenie pożyczki wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 24.02.2022 r. do dnia zapłaty a roszczenie powoda w pozostałym zakresie należało oddalić.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. oraz § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 265), biorąc po uwagę wynik procesu (pозwany wygrał w 72,86 %) i w pkt 3 wyroku Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 564,98 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty tytułem kosztów procesu tj. (koszty powoda: 200 zł opłata sądowa od pozwu , 17 zł opłata skarbowa od pełnomocnictwa, 900 zł wynagrodzenie pełnomocnika łącznie 117 zł minus 27,14 %, w którym przegrywa powództwo równa się 813,85 zł , koszty pozwanej: 17 zł opłata skarbowa od pełnomocnictwa i 900 zł wynagrodzenie pełnomocnika łącznie 917 minus 72,86 %, w którym przegrywa powództwo równa się 248,87 zł . Po wzajemnym zbilansowaniu kwot, koszty należne powodowi od pozwanej 813,85 zł minus koszty należne od powoda pozwanej w kwocie 248,87 zł równa się **564,98 zł**).

Z.

1. odnotować w kontrolce uzasadnień,
2. odpis wyroku z uzasadnieniem po scaleniu, doręczyć pełnomocnikowi pozwanej, za pośrednictwem portalu informacyjnego
3. przedłożyć z apelacją, najdalej za 21 dni od wykonania

Człuchów, 5 maja 2022 r.